

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta vuonna 2003 tehdyn pöytäkirjan.

Eurooppa-neuvosto kehotti Tampereen erityiskokouksessa syksyllä 1999 neuvostoa antamaan Euroopan poliisivirastolle, Europolille, sen toiminnassaan jatkossa tarvitseman tuen. Europolin perustamisesta tehdyn yleissopimuksen muutoksilla on tarkoitus edistää Europolin toiminnan tehokkuutta sen toimissa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden estämiseksi ja torjumiseksi. Europolin kykyä tukea Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisia toimia halutaan parantaa kehittämällä erityisesti Europolissa suoritettavaa analyysitoimintaa. Muutoksilla pyritään lisäksi edistämään toiminnan avoimuutta ja

parantamaan Euroopan parlamentin mahdollisuuksia saada tietoja ja esittää kannanottoja Europolin toiminnasta.

Koska muutospöytäkirja sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, muutospöytäkirja ja lakiehdotus sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi.

Muutospöytäkirja tulee voimaan 90 päivän kuluttua siitä, kun viimeisenä muutospöytäkirjan hyväksymismenettelyn loppuun saattanut jäsenvaltio on tehnyt ilmoituksen pöytäkirjan hyväksymismenettelyn loppuun saattamisesta.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kuin muutospöytäkirja tulee kansainvälisesti voimaan.

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykytila.....	3
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	4
3. Esityksen vaikutukset	4
4. Asian valmistelu	5
4.1. Asian valmistelu Euroopan unionissa	5
4.2. Asian valmistelu Suomessa	5
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	6
1. Muutospöytäkirjan sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön.....	6
2. Lakiehdotuksen perustelut	10
3. Voimaantulo	11
4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys	11
4.1. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus.....	11
4.2. Käsittelyjärjestys	11
LAKIEHDOTUS.....	13
Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaatta- misesta	13
SOPIMUSTEKSTI	

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehty yleissopimus (jäljempänä Europol-yleissopimus) hyväksyttiin Brysselissä 26 päivänä heinäkuuta 1995. Sen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset saatettiin kansallisesti voimaan lailla Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen sekä siihen liittyvän Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa koskevan pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä (SopS 78/1998) sekä lain voimaantuloa koskevilla asetuksilla (SopS 79/1998 ja 97/1998).

Europol-yleissopimuksen mukaan Euroopan poliisivirasto (jäljempänä ”Europol”) on toimivaltainen vain jäsenvaltioiden yleissopimuksessa erikseen määrittelemillä rikollisuuden aloilla. Yleisenä rajoituksena on lisäksi yleissopimuksen periaate, jonka mukaan Europol on toimivaltainen sopimuksessa määritellyissä asioissa vain, jos on olemassa tosiasioihin perustuvaa näyttöä rikollisen rakenteen tai organisaation olemassaolosta. Lisäksi edellytetään, että tällaisella rikollisella toiminnalla on kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa sellaisia vaikutuksia, että jäsenvaltioiden yhteinen toiminta on välttämätöntä.

Europolin tehtäväksi määriteltiin aluksi laittoman huumausainekaupan, ydin- ja radioaktiivisten aineiden laittoman kaupan, laittoman maahantulon, ihmiskaupan ja varastettujen kulkuneuvojen laittoman kaupan estäminen ja niiden torjuminen. Euroopan unionin neuvosto saattoi yksinkertaistettua menettelyä noudattaen yksimielisellä päätöksellä antaa Europolin käsiteltäväksi muitakin yleissopimuksen liitteessä mainittuja rikollisuuden muotoja. Liitteessä mainitaan eräät vakavat henkeen, ruumiilliseen koskemattomuuteen ja vapauteen liittyvät rikokset, tietyt omaisuuden kohdistuvat rikokset ja petokset, laitton kauppa (esimerkiksi aseiden ja suojeltujen eläin- ja kasvilajien kauppa) ja ympäristöön kohdistuvat rikokset. Liitteessä luetellut rikokset sisällytettiin Europolin toimivaltaan 6 päivänä joulukuuta 2001 tehdyllä neuvoston päätöksellä (EYVL C 362,

18.12.2001, s. 1).

Europol tukee jäsenvaltioita edistämällä tietojenvaihtoa muun muassa Europolin päämajassa Haagissa toimivien kansallisten yhteyshenkilöiden välillä, kokoamalla ja analysoimalla tietoja ja tiedustelutietoja, tarjoamalla operatiivisia analyysejä jäsenvaltioiden operaatioiden tueksi, laatimalla strategisia raportteja ja rikosanalyysejä sekä tarjoamalla asiantuntemusta ja teknistä tukea tutkimuksiin ja käynnissä oleviin operaatioihin. Tukea annetaan Euroopan unionin alueella sen jäsenvaltion valvonnan alaisuudessa ja vastuulla, jota asia koskee. Europolin suorittama analysointitoiminta on osoittautunut käytännössä varsin tulokselliseksi. Nämä tulokset ovat olleet kasvavassa määrin tukena jäsenvaltioiden viranomaisten operatiivisessa toiminnassa.

Yleissopimuksen mukaan tehtäviensä suorittamiseksi Europol perustaa atk-pohjaisen tietojärjestelmän, joka koostuu varsinaisesta tietojärjestelmästä, analyysijärjestelmästä ja hakujärjestelmästä. Yleissopimukseen sisältyy lisäksi määräykset Europolin oikeudellisesta asemasta, organisaatiosta ja varainhoidosta sekä yhteisestä valvontaviranomaisesta. Valvontaviranomaisen tehtävänä on valvoa Europolin toimintaa sen varmistamiseksi, että tietojen tallentaminen, käsittely, käyttö ja välittäminen eivät vaaranna rekisteröityjen henkilöiden oikeuksia.

Yleissopimusta muutettaessa sovellettavasta menettelystä määrätään 43 artiklassa. Sen mukaan neuvosto antaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastossa määrättyä menettelyä noudattaen jäsenvaltion aloitteesta ja saatuaan hallintoneuvoston lausunnon yksimielisesti Europol –yleissopimuksen muutokset, ja se suosittaa jäsenvaltioille niiden hyväksymistä kunkin jäsenmaan valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti.

Europol-yleissopimusta on muutettu 30 päivänä marraskuuta 2000 tehdyllä pöytäkirjalla (EYVL C 358, 13.12.2000, s. 1), jolla Europolin tehtäviin lisättiin laittoman rahanpesun estäminen ja torjuminen yleisesti riippumatta siitä, minkä tyyppisestä rikoksesta pestävät varat ovat peräisin. Yleissopimusta

on myös muutettu 28 päivänä marraskuuta 2002 tehdyllä pöytäkirjalla (EYVL C 312, 16.12.2002, s. 1), jonka määräyksillä tehdään mahdolliseksi Europolin työntekijöiden osallistuminen avustavina henkilöinä yhteisiin tutkintaryhmiin sekä annetaan Europolille oikeus pyytää jäsenvaltioita suorittamaan tai sovittamaan yhteen rikostutkintaa yksittäistapauksissa. Muutospöytäkirjat eivät ole tulleet vielä kansainvälisesti voimaan. Suomessa eduskunta on hyväksynyt mainitut pöytäkirjat 21.6.2004 (HE 36/2004).

Euroopan unionin neuvosto hyväksyi 27 päivänä marraskuuta 2003 Europol-yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn uuden pöytäkirjan (EYVL C 2, 6.1.2004, s. 1).

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksellä pyydetään eduskunnan hyväksyntää Europol-yleissopimukseen vuonna 2003 tehdyille muutoksille. Tavoitteena on, että muutospöytäkirjan sisältämät määräykset voisivat tulla myös Suomen osalta voimaan sellaisina kuin niistä on kansainvälisesti sovittu. Esityksellä pyydetään eduskuntaa hyväksymään myös laki muutospöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Europol-yleissopimukseen tehtyjen muutosten yleisenä tavoitteena on edistää Europolin toiminnan tehokkuutta sen toimiessa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden estämiseksi ja torjumiseksi. Yleissopimuksen alkuperäisen sanamuodon mukaan Europolin toimivallan piiriin kuuluu tiettyjen alojen vakava kansainvälinen rikollisuus silloin, kun on olemassa tosiasioihin perustuvaa näyttöä, että kyseessä on järjestäytynyt rikollisrakenne. Muutospöytäkirjalla Europolin toimivaltuuksia laajennetaan siten, että sen mandaatin piiriin lisätään tällainen vakava kansainvälinen rikollisuus myös silloin, kun voidaan perustellusti uskoa, että kyseessä on järjestäytynyt rikollisrakenne. Europolille annetaan lisäksi joitakin uusia, rajattuja ja pienimuotoisia tehtäviä.

Nykyisin yhteydet Europoliin on otettava poikkeuksetta jäsenvaltion kansallisen Euro-

pol-yksikön kautta. Erityisesti jäsenvaltioissa, joissa poliisiorganisaatio ei ole yhtenäinen, tätä järjestelyä on toisinaan pidetty liian rajoittavana. Muutospöytäkirjalla pyritään jäsenvaltioiden viranomaisten ja Europolin välisen tietojenvaihdon tehostamiseen siten, että siinä tehdään jatkossa mahdolliseksi Europolin ja jäsenvaltioiden nimettyjen toimivaltuisten viranomaisten suorat keskinäiset yhteydet. Kukin jäsenvaltio päättää kuitenkin jatkossa itsenäisesti, pitääkö se suorien yhteyksien sallimista omalta osaltaan tarpeellisena.

Europolin tietojärjestelmän hyödyntämistä pyritään edistämään siten, että laajennetaan niiden tahojen piiriä, jotka voivat jäsenvaltioissa tehdä kyselyjä tietojärjestelmän hakemistojärjestelmään. Jatkossa kaikki ennakolta nimetyt jäsenvaltioiden toimivaltuiset viranomaiset voivat tehdä kyselyjä selvittääkseen, onko jokin tieto ylipäätään saatavilla Europolin tietojärjestelmässä.

Europolin kykyä tukea jäsenvaltioiden operatiivisia toimia halutaan parantaa erityisesti kehittämällä Europolissa suoritettavaa analyysitoimintaa. Analyysitoimintaa pyritään kehittämään nopeuttamalla menettelyä, jolla Europoliin voidaan perustaa uusi analyysitietokanta. Nykyinen moniportainen perustamismenettely, jossa edellytetään muun muassa hallintoneuvoston suostumusta ennen tietokannan avaamista, voi kestää kymmenenkin kuukautta. Rikostutkinnan kyseessä ollessa tämä on selvästi liian pitkä aika.

Toiminnan avoimuuden kehittäminen on vielä eräs yleissopimuksen muutosten tavoitteista. Muutospöytäkirjassa määrätään, että Europolin hallintoneuvosto hyväksyy jatkossa säännöt, jotka koskevat yleisön oikeutta saada tutustua Europolin asiakirjoihin. Eräitä Europolia koskevia kertomuksia ja suunnitelmia annetaan jatkossa tiedoksi neuvoston ohella myös Euroopan parlamentille. Neuvoston on kuultava Euroopan parlamenttia entistä useammista kysymyksistä.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole valtionaloudellisia vaikutuksia eikä myöskään organisaatio- tai henkilöstövaikutuksia.

4. Asian valmistelu

4.1. Asian valmistelu Euroopan unionissa

EU:n perussopimuksia muuttaneessa 1 päivänä toukokuuta 1999 voimaan tulleessa Amsterdamin sopimuksessa (SopS 54—55/1999) asetettiin unionin tavoitteeksi antaa kansalaisille korkeatasoinen suoja vapauten, turvallisuuden ja oikeuteen perustuvalla alueella (Sopimus Euroopan unionista, 29 artikla).

Eurooppa-neuvosto piti 15—16 päivänä lokakuuta 1999 Tampereella erityiskokouksen vapauten, turvallisuuden ja oikeuteen perustuvan alueen luomisesta Euroopan unioniin. Eurooppa-neuvosto totesi tällöin, että Europol on avainasemassa valtioiden rajat ylittävän rikollisuuden tutkimiseen liittyvässä jäsenvaltioiden viranomaisten yhteistyössä. Samassa yhteydessä Eurooppa-neuvosto kehotti neuvostoa antamaan Europolille sen tarvitseman tuen.

Tanskan kuningaskunta teki 2 päivänä hei-

näkuuta 2002 aloitteen neuvoston säädöksen antamiseksi Europol -yleissopimuksen 43 artiklan 1 kohdan perusteella tehtävästä pöytäkirjasta kyseisen yleissopimuksen muuttamisesta. Aloitetta käsiteltiin neuvoston alaisessa Europol -työryhmässä. Yleissopimuksen muutospöytäkirja hyväksyttiin oikeus- ja sisäasiainneuvoston kokouksessa 27 päivänä marraskuuta 2003 (EYVL C 2, 6.1.2004, s. 1).

4.2. Asian valmistelu Suomessa

Hallituksen esitys on laadittu virkamies-työnä sisäasiainministeriössä. Ehdotukset yleissopimuksen muutoksiksi on saatettu 26 päivänä syyskuuta 2002 eduskunnan käsiteltäväksi perustuslain 96 §:n 2 momentin mukaisesti (U 50/2002 vp). Hallintovaliokunta on antanut 21 päivänä marraskuuta 2002 ja 12 päivänä joulukuuta 2002 asiassa lausuntonsa (HaVL 34/2002 vp ja HaVL 37/2002 vp).

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Muutospöytäkirjan sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön

1 artiklan 1 kohta. Europolin tavoitteen ja toimivallan sisältävä yleissopimuksen 2 artikla korvataan uudella artiklatekstillä. Uuden artiklan mukaan Europolin tavoitteena on, osana Euroopan unionista tehdyn sopimuksen mukaista jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä, yleissopimuksen mukaisin toimenpitein parantaa jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tehokkuutta ja niiden yhteistyötä vakavan kansainvälisen rikollisuuden estämisessä ja torjunnassa, kun on olemassa tosiasioihin perustuvaa näyttöä siitä tai voidaan perustellusti uskoa, että kyseessä on järjestäytynyt rikollisrakente, ja kun sillä on kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa sellaisia vaikutuksia, että jäsenvaltioiden yhteinen toiminta on välttämätöntä rikosten laaja-alaisuuden, merkityksen ja seurausten vuoksi. Muutoksella Europolin toimivaltaa laajennetaan siten, että sen toimivallan piiriin kuuluvat jatkossa myös tapaukset, joissa voidaan perustellusti uskoa kyseessä olevan järjestäytyneen rikollisrakenteen, vaikka selkeää näyttöä asiasta ei olisikaan.

Samassa artiklassa ja yleissopimuksen liitteessä luetellaan edelleen ne rikollisuuden muodot, joita pidetään vakavana kansainvälisenä rikollisuutena. Europolin toimivalta kattaa pääsääntöisesti myös näiden rikosten liitännäisrikokset. Rikollisuuden muotojen osalta Europolin toimivaltaa ei ole laajennettu.

1 artiklan 2 kohta. Europolin tehtävät sisältävän 3 artiklan 3 kohdan 3 alakohdasta muutetaan siten, että jatkossa Europol voi mahdollisuuksien mukaan ja hallintoneuvoston määrittelemissä rajoissa auttaa jäsenvaltioita neuvoin ja selvityksin helpottamalla jäsenvaltioiden välisen teknisen tuen antamista. Samaan artiklaan lisättävässä uudessa 4 kohdassa Europolille annetaan uudeksi tehtäväksi toimia euron väärentämisen torjunnan Euroopan unionin yhteispisteenä yhteyksissään kolmansien valtioiden ja järjestöjen kanssa.

1 artiklan 3 kohta. Europolin kansallisia yksiköitä koskevan 4 artiklan 2 kohta korvataan uudella artiklatekstillä. Uuden kohdan mukaan kansallinen yksikkö on edelleen ainoa Europolin ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten välinen yhteyselin. Jäsenvaltio voi kuitenkin sallia suorat yhteydet nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten ja Europolin välillä siten, että noudatetaan kyseessä olevan jäsenvaltion määrittelemiä ehtoja, joihin kuuluu kansallisen yksikön etukäteinen osallistuminen. Kansallinen yksikkö saa samanaikaisesti Europolilta kaikki Europolin ja nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten välisessä suorassa yhteydessä vaihdetut tiedot. Kansallisen yksikön ja toimivaltaisten viranomaisten väliset suhteet määräytyvät kansallisen lainsäädännön, erityisesti valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti.

Suomessa Europolin kansallinen yksikkö on keskusrikospoliisi, jonka rikostietopalvelun välityksellä tapahtuu kaikki tietojenvaihto Europolin kanssa. Lakia henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa (761/2003) sovelletaan poliisilain (439/1995) 1 §:ssä tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisten henkilötietojen automaattiseen käsittelyyn ja muuhun henkilötietojen käsittelyyn silloin, kun henkilötiedot muodostavat tai niiden on tarkoitus muodostaa henkilörekeri tai sen osa. Laissa säädetään kansallisesta Europol-tietojärjestelmästä, tietojen luovuttamisesta Euroopan poliisiviraston tietojärjestelmään ja tietojen hankkimisesta tästä tietojärjestelmästä. Lain 33 §:n 2 momentin mukaan tiedot Euroopan poliisiviraston tietojärjestelmästä on hankittava keskusrikospoliisin välityksellä. Saman lain 38 §:n 1 momentin mukaan poliisi saa luovuttaa poliisin henkilörekisterin tietoja Euroopan poliisivirastolle ja Euroopan poliisiviraston kansallisille yksiköille sekä Euroopan poliisiviraston tietojärjestelmään tallennettavaksi Euroopan poliisiviraston toimivaltaan kuuluvan rikollisuuden estämiseksi ja selvittämiseksi. Tiedot on luovutettava keskusrikospoliisin välityksellä.

Kansallisena yksikkönä keskusrikospoliisin tehtäviin kuuluu muun muassa Europolin

kanssa suoritettavan tietojenvaihdon koodointi sekä välitettävää materiaalia koskeva laadunvalvonta. Suomen nykyisen mallin mukainen keskitetty tietojenvaihto on käytännössä toiminut kaikkien asianomaisten kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla, joten mallin muuttamiseen ei näyttäisi olevan tarvetta. Sitä vastoin on tarpeen, että jatkossakin Suomessa säilyy riittävän vahva kansallisen rikostiedustelun keskus, jolla on pääsy kansalliseen rikostiedustelutietoon sekä mahdollisuus saada tieto muokattavaksi ja edelleen luovutettavaksi. Tämän vuoksi Suomessa ei yleissopimuksen muutoksen perusteella ole tarkoitus sallia keskusrikospoliisin ohella muille viranomaisille suoria yhteyksiä Europolin kanssa.

1 artiklan 4 kohta. Yleissopimukseen lisätään uusi Europolin tietojenkäsittelyä koskeva 6 a artikla. Artiklassa Europolille annetaan mahdollisuus käsitellä tehtäviensä suorittamisen tukena tietoja selvittääkseen, ovatko kyseiset tiedot oleellisia sen tehtävien kannalta ja voidaanko ne liittää varsinaiseen Europolin tietojärjestelmään. Tietojen laatua ei artiklassa tarkemmin määritellä, joten ne voinevat olla sekä henkilötietoja että muita tietoja, jotka ovat peräisin jäsenvaltioilta tai kolmansilta mailta taikka kansainvälisiltä toimielimiltä, kuten Interpolilta. Neuvostossa kokoontuvat sopimuspuolet päättävät kahden kolmasosan määräenemmistöllä yhteistä valvontaviranomaista kuultuaan muun muassa näiden tietojen käyttöoikeuksia ja käyttöä koskevista ehdoista sekä tietojen poistamista koskevista aikarajoista, jotka eivät saa ylittää kuutta kuukautta.

Perustuslain yksityiselämän suojaa koskevan 10 §:n mukaan henkilötietojen suojasta säädetään Suomessa tarkemmin lailla. Poliisitoimen osalta perustuslain edellyttämät säännökset sisältyvät henkilötietojen käsitte-lystä poliisitoimessa annettuun lakiin.

Mainitussa laissa annetaan mahdollisuus säilyttää poliisin tietojärjestelmissä sellaisia-kin henkilötietoja, jotka eivät liity suoraan mihinkään poliisin yksittäiseen tehtävään. Lain 12 §:n mukaan poliisin yksittäisen tehtävän suorittamisen yhteydessä saatuja tietoja, jotka eivät liity kyseiseen tai muuhun jo suoritettavana olevaan tehtävään, saa kerätä ja tallentaa tiettyihin rekistereihin, joita ovat

lain 4 §:ssä tarkoitettu epäiltyjen tietojärjestelmä, 5 §:ssä tarkoitettu suojelupoliisin toiminnallinen tietojärjestelmä sekä 30 §:ssä tarkoitettu kansallinen Europol-tietojärjestelmä ja 31 §:ssä tarkoitettu kansallinen Schengen-tietojärjestelmä. Lisäksi saman lain 10 §:n mukaan henkilötietolain (523/1999) 11 §:ssä tarkoitettuja arkaluonteisia tietoja saa kerätä ja tallettaa poliisin henkilökisteriin ja muutoin käsitellä silloin, kun se on poliisin yksittäisen tehtävän suorittamiseksi välttämätöntä.

1 artiklan 5 kohta. Kohdassa muutetaan Europolin tietojärjestelmän käyttöoikeuksia koskevan 9 artiklan 1 kohtaa ja artiklaan lisätään uusi kohta. Sen mukaan kansallisten yksiköiden, yhteyshenkilöiden sekä Europolin johtajan, apulaisjohtajien ja työntekijöiden lisäksi myös jäsenvaltioiden tätä tarkoitusta varten nimeämät toimivaltaiset viranomaiset voivat tehdä hakuja Europolin tietojärjestelmään. Nimetyistä tahoista ilmoitetaan neuvoston pääsihteeristölle. Haun tuloksesta käy ilmi pelkästään, ovatko haetut tiedot tietojärjestelmässä. Tiedot voidaan tämän jälkeen saada Europolin kansallisen yksikön välityksellä.

Suomessa oikeus tehdä hakuja Europolin tietojärjestelmään on tarkoituksenmukaista antaa vain rikostiedustelu- ja tarkkailutehtävissä toimiville viranomaisten edustajille. Paikallispoliisin, tulliviranomaisten ja rajavartiolaitoksen edustajille voidaan tarpeen vaatiessa antaa artiklassa tarkoitettuja hakuoikeudet.

1 artiklan 6 kohta. Kohdassa muutetaan yleissopimuksen 10 artiklaa, joka koskee henkilötietojen keräämistä, käsittelyä ja käyttöä analyysitietokannoissa. Europol voi perustaa varsinaisen tietojärjestelmän ohella tietokantoja rikostutkintaa avustavaa analyysiä varten. Analyysitietokannat voivat sisältää yleisluonteiseen tai yksittäistapausta koskevaan analyysiin tarkoitettuja tietoja. Artiklaan tehdään useita täsmennyksiä. Artiklan 2 kohtaan lisätään uusi alakohta, jonka mukaan kaikilla analyysihanketta varten perustetun analyysiryhmän työhön osallistuvilla on oikeus hakea tietoja analyysitietokannasta, mutta vain Europolin analyytikoilla on valtuudet tallentaa tietoja.

Artiklan 8 kohtaa täsmennetään siten, että

uuden sanamuodon mukaan Europolille toimitettujen tietojen levittämisestä ja niiden operatiivisesta käytöstä päättää jäsenvaltio, jonka on tiedot välittänyt. Jos ei voida ratkaista, mikä jäsenvaltio on välittänyt tiedot, tietojen levittämisestä ja käytöstä päättävät analyysiin osallistuvat. Jäsenvaltio tai asiantuntija, joka liittyy myöhemmin jo käynnissä olevaan analyysiin, ei saa levittää tai käyttää tietoja ilman alun perin mukana olleiden jäsenvaltioiden ennakkosuostumusta.

Artiklaan lisätään uusi 9 kohta, jossa määrätään, että Europol voi pyytää kolmansien valtioiden ja kolmansien tahojen asiantuntijoita osallistumaan tietyin edellytyksin analyysiryhmän toimintaan. Tällöin Europolin ja kyseisen kolmannen tahon välillä on oltava voimassa henkilötietojen vaihtoa ja tietojen luottamuksellista käsittelyä koskeva sopimus. Osallistuminen edellyttää Europolin ja kyseisen kolmannen tahon välistä järjestelyä. Järjestelyistä ilmoitetaan yhteiselle valvontaviranomaiselle, joka voi esittää mahdolliset huomautuksensa Europolin hallintoneuvostolle.

1 artiklan 7 kohta. Analyysitietokannan perustamista koskevaa 12 artiklaa muutetaan siten, että menettelyjä, joilla Europoliin voidaan perustaa uusi henkilötietoja sisältävä analyysitietokanta, nykyisestä nopeutetaan. Olennaisin muutos on se, että jatkossa Europolin johtaja päättää tietokannan perustamisesta. Hän antaa välittömästi hallintoneuvostolle ja yhteiselle valvontaviranomaiselle tiedoksi tietokannan perustamista varten laaditun rekisteriselosteen ja asiaan liittyvät asiakirjat. Yhteinen valvontaviranomainen voi esittää tarpeellisenä pitämänsä huomautukset. Hallintoneuvosto voi määrätä Europolin johtajan muuttamaan rekisteriselostetta tai sulkemaan tietokannan.

Analyysitietokantaa voidaan säilyttää enintään kolme vuotta. Ennen säilytysajan päättymistä on tarkistettava, onko ajan jatkaminen aiheellista. Ehdottoman tärkeissä tapauksissa Europolin johtaja voi määrätä analyysitietokannan uudesta kolmen vuoden säilytysajasta. Tällöin sovelletaan samaa menettelyä kuin tietokantaa perustettaessa mukaan lukien yhteisen valvontaviranomaisen kuuleminen.

1 artiklan 8 kohta. Tietojenkäsittelyä kos-

kevat yhteiset määräykset kattavaan IV osastoon sisältyvä 16 artikla korvataan uusilla tietohakujen valvontaa koskevilla määräyksillä, joiden mukaan Europol laatii asianmukaiset valvontamenetelmät sen tietojärjestelmään tehtyjen hakujen lainmukaisuuden varmistamiseksi. Valvontamenettelyssä saadut tiedot on poistettava kuuden kuukauden kuluessa. Hallintoneuvosto päättää valvontamenetelmiä koskevista yksityiskohdista yhteistä valvontaviranomaista kuultuaan.

1 artiklan 9 kohta. Yleissopimuksen 18 artiklassa määrätään henkilötietojen välittämisestä kolmansille valtioille ja elimille. Pääsäännön mukaan henkilötietoja voidaan välittää, kun toimenpide on tarpeen yksittäistapauksessa Europolin toimivaltaan kuuluvien rikosten estämisessä ja torjumisessa ja kun asianomaisessa valtiossa tai elimessä taataan tietojen riittävä suojataso. Uuden 1 kohdan 3 alakohdan mukaan yleisissä säännöissä Europolin suorittamasta henkilötietojen välittämisestä voidaan määrätä, että riittävää tietosuojatasoa koskevasta vaatimuksesta voidaan poikkeustapauksissa poiketa. Näin voidaan tehdä, jos Europolin johtaja pitää asianomaisten tietojen välittämistä ehdottoman välttämättömänä jäsenvaltioiden olennaisten etujen suojelemiseksi tai rikokseen liittyvän välittömän vaaran torjumiseksi. Kaikissa tapauksissa harkitaan yksilöllisesti kyseisen kolmannen valtion tai elimen tietosuojan tasoa suhteessa edellä mainittuihin etuihin.

Henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetun lain 40 §:ssä säädetään, että poliisi saa luovuttaa henkilörekisterin tietoja kansainväliselle rikospoliisijärjestölle (I.C.P.O. – Interpol) taikka sen jäsenvaltion poliisiviranomaiselle samoin edellytyksin kuin Euroopan unionin jäsenvaltion ja Euroopan talousalueen poliisiviranomaiselle eli silloin, kun tiedot ovat välttämättömiä kyseisen tehtävän suorittamiseksi. Muun kolmannen valtion poliisiviranomaiselle tiedot voidaan luovuttaa, jos ne ovat välttämättömiä: 1) valtion turvallisuuden varmistamiseksi, 2) välittömästi henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran tai huomattavan omaisuusvahingon torjumiseksi tai 3) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta.

1 artiklan 10 kohta. Tietojen säilyttämistä

ja poistamista koskevista määräajoista määrätään yleissopimuksen 21 artiklassa. Pääsääntö on, että tietokannassa olevia tietoja saa säilyttää vain tehtävien suorittamiseksi tarvittavan ajan että säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua tallentamisesta. Artiklan uudessa 3 kohdassa määrätään, että analyysitietokannoissa olevien henkilötietojen säilyttämisen tarpeellisuus tarkistetaan joka vuosi ja että analyysitietokannoissa olevia henkilötietoja ei saa säilyttää pitempään kuin itse tietokanta on olemassa eli kolme vuotta tai poikkeustapauksissa kuusi vuotta.

Henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 22 - 27 §:ssä ja 41 - 42 §:ssä säädetään tietojen säilyttämisajoista poliisin rekistereissä. Määräajat vaihtelevat rekistereittäin. Lain 22 §:n 3 momentissa on alle 15-vuotiaita henkilöitä koskevat omat sääntönsä. Saman pykälän 4 momentin mukaan kaikki henkilöä koskevat tiedot poistetaan järjestelmästä viimeistään yhden vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta. Kyseisen pykälän 5 momentin mukaan tietyissä poikkeustapauksissa henkilötietoja on mahdollista säilyttää pidempää kyseiseen ilmoitukseen liittyvän tutkinnallisen tai valvonnallisen syyn vuoksi tai jos kyse on tiedoista, jotka liittyvät henkilön omaan turvallisuuteen tai poliisin työturvallisuuteen. Säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen tarpeellisuuden tarkastamisesta.

1 artiklan 11 kohta. Asiakirjoissa olevien tietojen säilyttämistä ja oikaisemista koskevaa 22 artiklaa täydennetään. Uudeksi 4 kohdaksi lisätään määräys, jonka mukaan yleissopimuksen IV osastossa määritellyjä tietojen käsittelyä koskevia periaatteita sovelletaan paitsi sähköisessä muodossa oleviin myös paperimuotoisiin asiakirjoihin sisältyviin tietoihin.

1 artiklan 12 kohta. Europolin yhteistä valvontaviranomaista käsittelevän 24 artiklan 6 kohtaa muutetaan siten, että yhteisen valvontaviranomaisen kertomus toimitetaan jatkossa neuvoston lisäksi myös Euroopan parlamentille.

1 artiklan 13 kohta. Europolin oikeuskelpoisuutta koskevaan 26 artiklaan tehdään kohdassa tekninen muutos siten, että siitä

poistetaan viittaus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastoon.

1 artiklan 14 kohta. Europolin hallintoneuvoston tehtäviä koskevaa 28 artiklaa muutetaan ja täydennetään. Artiklan 1 kohdan 1 alakohta korvataan sanamuodolla, jonka mukaan hallintoneuvosto osallistuu Europolin toimivaltaan kuuluvien vakavan kansainvälisen rikollisuuden muotojen torjumista ja ennaltaehkäisyä koskevien Europolin painopisteiden määrittelyyn. Hallintoneuvoston tehtäväluetteloon lisätään uusia tehtäviä kuten yksittäisen analyysitietokannan sulkemisesta päättäminen ja Europolin asiakirjojen käyttöoikeuksia koskevien sääntöjen hyväksyminen. Lisäksi 10 kohtaa täydennetään siten, että hallintoneuvoston hyväksytyä Europolin toimintakertomuksen ja toimintasuunnitelman toimitettavaksi neuvostolle, neuvosto toimittaa ne jatkossa tiedoksi myös Euroopan parlamentille.

1 artiklan 15 kohta. Europolin johtajaa koskevaan 29 artiklan 3 kohtaan lisätään uusi 6 ja 7 alakohta, joiden mukaan johtaja vastaa siitä, että hallintoneuvosto saa tietoa painopisteiden täytäntöönpanosta, sekä kaikista yleissopimuksessa määräytyistä ja hallintoneuvoston antamista tehtävistä.

1 artiklan 16 kohta. Europolin henkilöstöä koskevaan 30 artiklaan tehdään kohdassa tekninen muutos siten, että siitä poistetaan viittaus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastoon.

1 artiklan 17 kohta. Yleissopimukseen lisätään uusi 32 a artikla. Artiklan mukaan hallintoneuvosto hyväksyy säännöt, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeutta saada tutustua Europolin asiakirjoihin.

1 artiklan 18 kohta. Tietojen antamista Euroopan parlamentille koskeva 34 artikla korvataan uudella artiklatekstillä. Uuden artiklan mukaan neuvosto kuulee Euroopan parlamenttia Euroopan unionista tehdyn sopimuksen kuulemismenettelyn mukaisesti jäsenvaltioiden aloitteista tai komission ehdotuksista, jotka koskevat esimerkiksi henkilötietojen käsittelyä, eräiden Europolin sisäisten sääntöjen hyväksymistä, suhteita kolmansiiin maihin ja elimiin sekä Europoliyleissopimuksen muuttamista. Neuvoston puheenjohtajavaltion edustaja voi tarvittaessa

Europolin johtajan avustamana osallistua Euroopan parlamentin kokouksiin keskustellakseen Europoliin liittyvistä yleisistä kysymyksistä. Salassapitovelvollisuus suhteessa parlamenttiin otetaan tällöin huomioon.

1 artiklan 19 kohta. Talousarviota koskevan 35 artiklan 4 kohtaan lisätään maininta siitä, että kun Europolin viisivuotinen taloussuunnitelma toimitetaan neuvostolle, neuvosto toimittaa sen jatkossa tiedoksi myös Euroopan parlamentille.

1 artiklan 20 kohta. Europolin muuta vastuuta koskevan 39 artiklan 4 kohdassa oleva viittaus vuoden 1968 Brysselin yleissopimukseen tuomiovallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla korvataan viittauksella tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22 päivänä joulukuuta 2000 annettuun neuvoston asetukseen (EY) N:o 44/2001.

1 artiklan 21 kohta. Yleissopimuksen 42 artiklaan, joka koskee Europolin suhteita kolmansiin maihin ja kolmansiin elimiin, lisätään uusi 3 kohta. Kohdassa määrätään, että Europol luo tiiviit yhteistyösuhteet Euroopan syyttäväviranomaisten yhteistyöverkoston Eurojustiin. Yhteistyön keskeiset kohdat määritellään osapuolten välisessä sopimuksessa.

1 artiklan 22 kohta. Yleissopimuksen muuttamista koskevan 43 artiklan 3 kohta korvataan uudella sanamuodolla. Voimassa olevan sanamuodon mukaan neuvosto voi yksimielisesti päättää saatuaan asiasta hallintoneuvoston lausunnon laajentaa, muuttaa tai täydentää liitteessä olevien rikollisuuden muotojen määritelmiä. Se voi myös päättää sisällyttää siihen uusia määritelmiä liitteessä luetelluista rikollisuuden muodoista. Uuden sanamuodon mukaan neuvosto voi yksimielisesti ja saatuaan asiasta hallintoneuvoston lausunnon päättää muuttaa yleissopimuksen liitettä lisäämällä siihen muita vakavan kansainvälisen rikollisuuden muotoja tai muuttamalla sen sisältämiä määritelmiä. Tällöin kasallisten parlamenttien hyväksyntää ei edellytetä.

Kohdassa on kyse poikkeuksesta pääsääntöön, jonka mukaan neuvoston tekemä päätös muuttaa Europol-yleissopimusta tai sen lii-

tettä on hyväksyttävä kunkin jäsenvaltion valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti. Poikkeussäännöstä on kuitenkin luettava yhdessä yleissopimuksen 2 artiklan kanssa, joka sisältää yleiset edellytykset sille, että tietty rikollisuuden muoto kuuluu Europolin toimivaltaan. Tämän mukaisesti yleissopimuksen liitteenä olevaan luetteloon voidaan neuvoston yksimielisellä päätöksellä ilman kansallisia hyväksymismenettelyjä lisätä vain sellaisia tekoja, jotka ovat luonteeltaan vakavia kansainvälisiä rikoksia 2 artiklassa määrättyllä tavalla.

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia taikka vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan hyväksynnän. Europol-yleissopimuksen muuttamista koskevan artiklan muutokset on lainsäädännön alaan kuuluvina siten saatettava eduskunnan hyväksyttäväksi. Neuvoston oikeus lisätä yksimielisellä päätöksellä yleissopimuksen liitteeseen rikollisuuden muotoja ilman eduskunnan hyväksyntää ei kuitenkaan, kuten jäljempänä esityksen yksityiskohtaisten perustelujen kohdassa 4.2. on tarkemmin selostettu, koske perustuslakia sen 94 §:n 2 momentin tai 95 §:n 2 momentin toisessa virkkeessä tarkoitetulla tavalla.

1 artiklan 23 kohta. Kohdassa muutetaan Europol-yleissopimuksen liitteen sanamuotoja pääosin teknisesti. Liitteen kolmanteen kappaleeseen lisätään uusi laittoman huumausainekaupan määritelmä.

2. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Pykälä sisältää tavanomaisen blankettilainsäädännön, jolla ehdotetaan saatettavaksi voimaan ne Europol-yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan määräykset, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan.

2 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Tarkoituksena on, että laki saatetaan voimaan samaan aikaan, kun muutospöytäkirja tulee kansainvälisesti voimaan.

3. Voimaantulo

Muutospöytäkirja tulee voimaan yhdeksänkymmenen päivän kuluttua siitä, kun viimeisenä muutospöytäkirjan hyväksymismenettelyn loppuun saattanut valtio, joka oli Euroopan unionin jäsen neuvoston hyväksyessä muutospöytäkirjan, on tehnyt Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ilmoituksen pöytäkirjan hyväksymismenettelyn loppuun saattamisesta.

Esitykseen sisältyvä lakiesitys ehdotetaan tulevaksi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Tarkoituksena on, että laki saatetaan voimaan samaan aikaan, kun muutospöytäkirjat tulevat kansainvälisesti voimaan.

4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan valtiosopimuksen määräys on luettava lainsäädännön alaan kuuluvaksi, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 3) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla taikka 4) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai 5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kysymykseen ei vaikuta se, onko jokin määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annettujen säännösten kanssa (PeVL 11, 12 ja 45/2000 vp).

Edellä mainitun mukaisesti Europolyleissopimuksen muutospöytäkirjassa on useita määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Näitä ovat erityisesti määräykset, joilla Europolyleissopimuksen soveltamisalaa laajennetaan lisäämällä Europolin

toimivaltuuksia. Toimivaltuuksia lisätään siten, että Europolin toimivallan piiriin tulee jatkossa kuulumaan tiettyjen alojen vakava kansainvälinen rikollisuus paitsi silloin, kun on olemassa tosiasioihin perustuvaa näyttöä siitä, että kyseessä on järjestäytynyt rikollisrakenne, myös silloin kun voidaan perustellusti uskoa, että kyseessä on tällainen rikollisrakenne (2 artiklan 1 kohta). Lisäksi Europolille annetaan uudeksi tehtäväksi toimia euron väärentämisen torjunnan Euroopan unionin yhteyspisteessä yhteyksissä kolmansien tahojen kanssa (3 artiklan 4 kohta) sekä avustaa jäsenvaltioita helpottamalla niiden välistä teknisen tuen antamista (3 artiklan 3 kohta).

Europolin ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten väliset suorat yhteydet mahdollistava määräys (4 artiklan 2 kohta) kuuluu lainsäädännön alaan, koska Europolin ja kansallisten viranomaisten välisestä tietojenvaihdosta säädetään henkilötietojen käsittelyä poliisitoimessa annetussa laissa.

Tietojenkäsittelyä Europolissa koskeva uusi määräys (6 a artikla) sekä tietojenkäsittelyyn liittyviin määräyksiin (10, 12, 18 ja 21 artikla) tehdyt muutokset siltä osin kuin niissä määrätään henkilötietojen käsittelystä, kuuluvat lainsäädännön alaan, koska perustuslain 10 §:n mukaan henkilötietojen suojausta säädetään lailla.

Europolyleissopimuksen muutokset sisältävät siten useita perustuslain 94 §:n 1 momentissa tarkoitettuja lainsäädännön alaan kuuluviksi katsottavia määräyksiä, joiden hyväksyminen edellyttää eduskunnan suostumusta.

4.2. Käsittelyjärjestys

Käsittelyjärjestyksen kannalta merkitystä on Europolyleissopimuksen muutospöytäkirjan määräyksillä, jotka liittyvät henkilötietojen suojaan (6 a, 10, 12, 18 ja 21 artikla), ja määräyksellä, joka koskee neuvoston toimivaltaa päättää yksimielisesti yleissopimuksen liitteen muuttamisesta (43 artiklan 3 kohta).

Henkilötietojen käsittelyä Europolissa koskeviin määräyksiin tehdyt muutokset ovat pääosin teknisiä ja perustuslain 10 §:n mukaisen henkilötietojen suojaamisen näkökulmasta vähämerkityksellisiä. Niinpä niillä ei

ole vaikutusta käsittelyjärjestykseen.

Perustuslakivaliokunta on todennut, että Europol-yleissopimus on lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä sisältävä kansainvälinen sopimus, jonka muuttamismenettelyn muutosehdotuksia arvioidaan valtion täysivaltaisuutta ja sopimuskentkovoaltaa koskevien perustuslain säännösten kannalta (PeVL 28/1997 vp, PeVL 33/2001 vp ja PeVL 13/2002 vp). Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan kansainväliseen sopimukseen perustuvalla toimielimelle voidaan antaa toimivaltaa mukauttaa sopimusta, mutta ei muuttaa sitä. Sallittujen mukautusten tulee olla asialliselta merkitykseltään sellaisia, että ne eivät vaikuta itse sopimuksen luonteeseen eivätkä toisaalta koske asioita, jotka perustuslain mukaan edellyttävät eduskunnan myötävaikutusta (PeVL 38/2001 vp ja PeVL 13/2002 vp).

Perustuslakivaliokunta on antanut painoa sille, että unioni on jäsenvaltioiden yhteistyön kiinteyden ja laajuuden perusteella erityisasemassa nykyisten kansainvälisten järjestelyjen joukossa. Perustuslain täysivaltaisuussäännösten kannalta valiokunta on pitänyt keskeisenä, että unionin neuvosto päättää sopimusmuutoksista yksimielisesti. Valiokunta on kiinnittänyt huomiota myös siihen, että neuvoston päätösvalta on rajattu kosemaan tarkasti ja yksityiskohtaisesti määriteltyjä, toimielimiin tai niiden välisiin suhteisiin eri tavoin kohdistuvia asioita. Sopimuksen muuttamista tarkoittavan päätösvaltan ei toisaalta tällaisissakaan tapauksissa ole sallittua ulottua sopimuksen perusluonteeseen tai – tavoitteisiin, vaan rajoittua voimassa olevan sopimuksen puitteisiin (PeVL 38/2001 vp ja PeVL 13/2002 vp).

Muutospöytäkirjan määräys, jonka mukaan neuvosto voi yksimielisesti muuttaa yleissopimuksen liitettä ilman kansallisten parlamenttien suostumusta, ei tosiasiallisesti merkitse yleissopimuksen muuttamistoimivallan siirtämistä Euroopan unionille. Neuvostoa ei määräyksellä oikeuteta muuttamaan yleissopimuksen soveltamisalaa taikka laajentamaan Europolin toimivaltuuksia, koska yleissopimuksen liitteenä olevaan luetteloon

voidaan neuvoston päätöksellä ilman kansallisia hyväksymismenettelyjä lisätä vain sellaisia tekoja, jotka ovat luonteeltaan vakavia kansainvälisiä rikoksia yleissopimuksen 2 artiklassa määrättyllä tavalla. Voidaan katsoa, että kyseessä on tehtäväkentän vähäiseksi katsottava tarkistusluonteinen kehittäminen jo olemassa olevien toimivaltuuksien pohjalta. Muutospöytäkirjan määräys ei siten ole ristiriidassa Suomen täysivaltaisuutta koskevien perustuslain säännösten kanssa. On kuitenkin syytä tähdentää perustuslain 96 ja 97 §:n mukaisten menettelytapojen tärkeyttä.

Perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan katsonut, että perustuslain 93 §:n 2 momentin ilmaisu ”Euroopan unionissa tehtävä päätös” kattaa myös unionin toimivaltaan muodollisesti kuulumattomat, mutta unioniasioihin sisällyttään ja vaikutuksiltaan rinnastettavat asiat (PeVM 10/1998 vp ja PeVL 49/2001 vp). Europol-yleissopimuksen on katsottava olevan asia, joka kuuluu tällä perusteella valtioneuvoston toimivaltaan. Esitykseen sisältyvän lain voimaantulosta säädetään siten valtioneuvoston asetuksella.

Edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, että muutospöytäkirja ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitulla tavalla. Hallituksen käsityksen mukaan muutospöytäkirja voidaan hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamiseksi voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi Brysselissä 26 päivänä heinäkuuta 1995 Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta 27 päivänä marraskuuta 2003 tehdyn pöytäkirjan.

Koska yleissopimus ja muutospöytäkirja sisältävät määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi samalla seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta 27 päivänä marraskuuta 2003 tehdyn pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sisäasiainministeri *Kari Rajamäki*

(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastoa soveltamalla annetut säädökset)

NEUVOSTON SÄÄDÖS,

annettu 27 päivänä marraskuuta 2003,

Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen (Europol-yleissopimus) 43 artiklan 1 kohdan perusteella tehtävästä pöytäkirjasta kyseisen yleissopimuksen muuttamiseksi

(2004/C 2/01)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon yleissopimuksen Euroopan poliisiviraston perustamisesta (Europol-yleissopimus) ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 43 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Tanskan kuningaskunnan aloitteen ⁽²⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ⁽³⁾,

ottaa huomioon Europolin hallintoneuvoston lausunnon ⁽⁴⁾,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 30 artiklan 2 kohdan mukaisesti neuvosto edistää muun muassa Europolin kautta tapahtuvaa yhteistyötä eri alueilla viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen 1 päivänä toukokuuta 1999 tapahtuneesta voimaantulosta.
- (2) Tampereella lokakuussa 1999 kokoontunut Eurooppa-neuvosto totesi, että Europol on avainasemassa valtioiden rajat ylittävän rikollisuuden tutkimiseen liittyvässä jäsenvaltioiden viranomaisten välisessä yhteistyössä tukemalla unioninlaajuisia rikosten ehkäisemistä, analysointia ja tutkintaa. Samassa yhteydessä Eurooppa-neuvosto kehotti neuvostoa antamaan Europolille sen tarvitseman tuen,

ON PÄÄTTÄNYT tehdä pöytäkirjan Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen (Europol-yleissopimus) muuttamisesta. Pöytäkirjan teksti on liitteenä, ja jäsenvaltioiden hallitusten edustajat ovat tänään allekirjoittaneet sen, ja

SUOSITTAA, että jäsenvaltiot hyväksyvät pöytäkirjan valtiosääntöjensä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä 27 päivänä marraskuuta 2003.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. CASTELLI

⁽¹⁾ EYVL C 316, 27.11.1995, s. 2, suomenkielinen toisinto julkaistu oikaistuna kokonaisuudessaan EYVL C 301, 30.9.1998, s. 9.

⁽²⁾ EYVL C 172, 18.7.2002, s. 15.

⁽³⁾ Lausunto annettu 9. huhtikuuta 2003 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽⁴⁾ Lausunto annettu 31. lokakuuta 2002, lisälausunto annettu 24. kesäkuuta 2003.

NEUVOSTON JULISTUS

Neuvosto on yhtä mieltä siitä, että Europolille annettu ohje käsitellä petosta yhtenä niistä rikollisuuden muodoista, joihin Europol-yleissopimuksen liitteessä viitataan, antaa vero- ja tullipetoksissa Europolille valtuudet toiminnan ja yhteistyön tehostamiseen vain jäsenvaltioiden toimivaltaisten rikoslain noudattamisen valvonnasta vastaavien viranomaisten osalta, ei verojen ja tullien kannosta vastaavien jäsenvaltioiden viranomaisten osalta.

Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen (Europol-yleissopimus) 43 artiklan 1 kohdan perusteella tehty

PÖYTÄKIRJA

kyseisen yleissopimuksen muuttamisesta

TÄMÄN PÖYTÄKIRJAN KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka ovat Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen (Europol-yleissopimus) sopimuspuolia ja Euroopan unionin jäsenvaltioita,

VIITTAAVAT 27 päivänä marraskuuta 2003 annettuun Euroopan unionin neuvoston säädökseen,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Europol-yleissopimusta olisi neuvostossa käytyjen keskustelujen perusteella muutettava.
- (2) Europolille olisi annettava tarpeellista tukea, jotta se voisi toimia tehokkaasti eurooppalaisen poliisiyhteistyön keskeisenä tekijänä.
- (3) Europol-yleissopimukseen olisi tehtävä tarpeelliset muutokset, jotta voitaisiin vahvistaa Europolin kykyä antaa kansallisille poliisiviranomaisille operatiivista tukea.
- (4) Eurooppa-neuvosto on korostanut, että Europol on avainasemassa valtioiden rajat ylittävän rikollisuuden tutkimiseen liittyvässä jäsenvaltioiden viranomaisten välisessä yhteistyössä tukemalla unioninlaajuisia rikosten ehkäisemistä, analysointia ja tutkintaa. Samassa yhteydessä Eurooppa-neuvosto kehotti neuvostoa antamaan Europolille sen tarvitseman tuen,

OVAT SOPINEET SEURAAVISTA MÄÄRÄYKSISTÄ:

1 artikla

täminen, ihmiskauppa, varastettujen kulkuneuvojen laitton kauppa sekä liitteessä luetellut rikollisuuden muodot tai niiden erityiset ilmenemistavat.

Muutetaan Europol-yleissopimus seuraavasti:

- 1) Korvataan 2 artikla seuraavasti:

"2 artikla

Tavoite

1. Europolin tavoitteena on, osana Euroopan unionista tehdyn sopimuksen mukaista jäsenvaltioiden välistä poliisiyhteistyötä, tässä yleissopimuksessa tarkoitettujen toimienpiteiden avulla parantaa jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tehokkuutta ja niiden yhteistyötä törkeän kansainvälisen rikollisuuden estämisessä ja torjunnassa, kun on olemassa tosiasioihin perustuva näyttöä siitä tai voidaan perustellusti uskoa, että kyseessä on järjestäytynyt rikollisrakenne, ja kun sillä on kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa sellaisia vaikutuksia, että jäsenvaltioiden yhteinen toiminta on välttämätöntä rikosten laaja-alaisuuden, merkityksen ja seurausten vuoksi. Tämän yleissopimuksen soveltamiseksi seuraavia rikollisuuden muotoja pidetään törkeänä kansainvälisenä rikollisuutena: henkeen, ruumiilliseen koskemattomuuteen, henkilökohtaiseen vapauteen ja omaisuuteen kohdistuvan terroritoiminnan yhteydessä suoritettavat rikokset tai sellaisiksi epäillyt teot, laitton huumausainekauppa, rahanpesu, ydin- ja radioaktiivisten aineiden laitton kauppa, laittoman maahantulon järjes-

2. Neuvosto päättää yksimielisesti hallintoneuvoston ehdotuksesta Europolin toimivaltaan kuuluvien törkeän kansainvälisen rikollisuuden muotojen torjumista ja ennaltaehkäisyä koskevista Europolin painopisteistä.

3. Rikollisuuden eri muotoja tai niihin liittyviä erityispiirteitä koskeva Europolin toimivalta käsittää liitännäisrikokset. Se ei kuitenkaan käsitä laittomaan rahanpesuun liittyviä esirikoksia, jotka 1 kohdan nojalla ovat Europolin toimivaltaan kuulumattomia rikollisuuden muotoja.

Liitännäisrikoksiksi katsotaan ja sellaisina otetaan huomioon 8 ja 10 artiklassa vahvistettujen menettelyjen mukaisesti:

- rikokset Europolin toimivaltaan kuuluvien tekojen suorittamiseen tarvittavien keinojen hankkimiseksi,
- rikokset, jotka tehdään Europolin toimivaltaan kuuluvien tekojen suorittamisen helpottamiseksi tai niiden toteuttamiseksi,
- rikokset, jotka tehdään Europolin toimivaltaan kuuluvien tekojen rankaisematta jäämisen varmistamiseksi.

4. Tässä yleissopimuksessa tarkoitetaan toimivaltaisilla viranomaisilla jäsenvaltioissa olevia julkisia elimiä, jotka kansallisen lainsäädännön mukaan ovat toimivaltaisia rikollisuuden estämisessä ja sen torjunnassa.”
- 2) Muutetaan 3 artikla seuraavasti:
- a) Korvataan 3 kohta seuraavasti:
- ”3. Lisäksi Europol voi 2 artiklan 1 kohdassa vahvistettuihin tavoitteisiin pyrittäessä, jos se käytettävissä olevan henkilökunnan ja budjettivarojen kannalta on mahdollista ja hallintoneuvoston määräämissä rajoissa, auttaa jäsenvaltioita neuvoin ja selvityksin erityisesti seuraavilla aloilla:
- 1) toimivaltaisten viranomaisten jäsenten koulutus;
 - 2) näiden viranomaisten organisointi ja välineet, helpottamalla jäsenvaltioiden välisen teknisen tuen antamista;
 - 3) rikostorjuntamenetelmät;
 - 4) poliisin tekniset ja tieteelliset menetelmät ja rikostutkimusmenetelmät.”
- b) Lisätään kohta seuraavasti:
- ”4. Europol toimii myös euron väärentämisen torjunnan Euroopan unionin yhteyspisteenä yhteiskissään kolmansien valtioiden ja järjestöjen kanssa, sanotun kuitenkin rajoittamatta Genevessä 20 päivänä huhtikuuta 1929 allekirjoitetun, väärän rahan valmistamisen vastustamista koskevan yleissopimuksen sekä sen pöytäkirjan soveltamista.”
- 3) Muutetaan 4 artikla seuraavasti:
- a) Korvataan 2 kohta seuraavasti:
- ”2. Kansallinen yksikkö on ainoa Europolin ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten välinen yhteyselin. Jäsenvaltio voi kuitenkin sallia suorat yhteydet nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten ja Europolin välillä, siten että noudatetaan kyseessä olevan jäsenvaltion määrittelemiä ehtoja, joihin kuuluu kansallisen yksikön etukäteinen osallistuminen.
- Kansallinen yksikkö saa samanaikaisesti Europolilta kaikki Europolin ja nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten välisessä suorassa yhteydessä vaihdetut tiedot. Kansallisen yksikön ja toimivaltaisten viranomaisten väliset suhteet määräytyvät kansallisen lainsäädännön, erityisesti valtiosäännön asettamien vaatimusten, mukaisesti.”
- b) Korvataan 5 kohdassa oleva ilmaisu ”Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.2 artiklan 2 kohdan mukaista” ilmaisulla ”yleisen järjestyksen ylläpitämiseen ja sisäisen turvallisuuden suojaamiseen liittyvää”.
- c) Korvataan 7 kohta seuraavasti:
- ”7. Kansallisten yksiköiden johtajat kokoontuvat joko omasta aloitteestaan tai pyydettyinä säännöllisesti avustamaan neuvoillaan Europolia.”
- 4) Lisätään artikla seuraavasti:
- ”6 a artikla
- Europolin tietojenkäsittely**
- Tehtäviensä suorittamisen tukena Europol voi myös käsitellä tietoja selvittääkseen, ovatko kyseiset tiedot oleellisia sen tehtävien kannalta ja voidaanko ne liittää 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun atk-tietojärjestelmään.
- Neuvostossa kokoontuvat sopimuspuolet päättävät kahden kolmasosan enemmistöllä kyseisten tietojen käsittelyä ja erityisesti niiden käyttöoikeuksia ja käyttöä koskevista ehdoista sekä tietojen säilyttämistä ja poistamista koskevista aikarajoista, jotka eivät saa ylittää kuutta kuukautta, ottaen asianmukaisesti huomioon 14 artiklassa tarkoitetut periaatteet. Hallintoneuvosto valmistelee sopimuspuolten päätöksen ja kuulee 24 artiklassa tarkoitettua yhteistä valvontaviranomaista.”
- 5) Muutetaan 9 artikla seuraavasti:
- a) Korvataan 1 kohdan ensimmäinen virke seuraavasti:
- ”1. Kansalliset yksiköt, yhteyshenkilöt sekä Europolin johtaja, apulaisjohtajat ja sen asianmukaisesti valtuutetut työntekijät ovat oikeutettuja tallentamaan tietoja suoraan tietojärjestelmään ja hakemaan tietoja siitä.”
- b) Lisätään kohta seuraavasti:
- ”4. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen kansallisten yksiköiden ja henkilöiden lisäksi myös jäsenvaltioiden tätä tarkoitusta varten nimeämät toimivaltaiset viranomaiset voivat tehdä hakuja Europolin tietojärjestelmään. Tällaisen haun tuloksesta käy kuitenkin ilmi vain se, ovatko haetut tiedot Europolin tietojärjestelmässä. Lisätietoja voidaan tämän jälkeen saada Europolin kansallisen yksikön välityksellä.
- Nimettyjä toimivaltaisia viranomaisia koskevat tiedot, mukaan lukien mahdolliset myöhemmät muutokset, on toimitettava neuvoston pääsihteeristölle, joka julkaisee nämä tiedot *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.”

6) Muutetaan 10 artikla seuraavasti:

a) Korvataan 1 kohdan johdantokappale seuraavasti:

"1. Europol voi, jos se on 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamisen kannalta tarpeen, tallentaa muihin tietokantoihin tai niissä muuttaa ja käyttää, paitsi muita kuin henkilötietoja, myös tietoja Europolin toimivaltaan kuuluvista rikoksista, 2 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettuja liittämissä rikokset mukaan luettuina. Tietojen on oltava tarkoitettu tiettyyn analyysiin ja ne voivat koskea."

b) Korvataan 2 kohdan 1 alakohta seuraavasti:

"1) analyttikot ja muut Europolin johtokunnan tehtävään määräämät Europolin työntekijät."

c) Lisätään 2 kohdan 2 alakohdan jälkeen alakohta seuraavasti:

"Ainoastaan analyttikoilla on valtuudet tallentaa tietoja kyseiseen tietokantaan ja muuttaa niitä. Kaikki osallistuvat henkilöt saavat hakea tietoja tietokannasta."

d) Korvataan 5 kohta seuraavasti:

"5. Jos Europolilla on Euroopan unionin säädösten tai kansainvälisten säädösten nojalla oikeus tehdä kyselyjä muista tietojärjestelmistä automaattista tietojenkäsittelyjärjestelmää käyttäen, se voi tällä tavoin hankkia henkilötietoja, jos se on 3 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi tarpeen. Asiaan sovellettavissa Euroopan unionin säädöksissä tai muissa kansainvälisissä säädöksissä määrätään, miten Europol voi käyttää näitä tietoja."

e) Korvataan 8 kohdan toinen virke seuraavasti:

"Toimitettujen tietojen levittämisestä ja niiden operatiivisesta käytöstä päättää jäsenvaltio, joka on välittänyt tiedot Europolille. Jos ei voida ratkaista, mikä jäsenvaltio on välittänyt tiedot Europolille, toimitettujen tietojen levittämisestä ja niiden operatiivisesta käytöstä päättävät analyysin tekoon osallistuvat. Jäsenvaltio tai asianomainen asiantuntija, joka liittyy jo käynnissä olevaan analyysiin, ei saa varsinkaan levittää tai käyttää kyseisiä tietoja ilman alun perin asianosaisten jäsenvaltioiden ennakkosuostumusta."

f) Lisätään kohta seuraavasti:

"9. Europol voi pyytää 4 kohdassa tarkoitettuja kolmansien valtioiden ja kolmansien tahojen asiantuntijoita osallistumaan analyysiryhmän toimintaan, jos

1) Europolin ja kolmannen valtion tai kolmannen tahon välillä on voimassa sopimus, joka sisältää asianmukaiset määräykset tietojenvaihdosta, myös henkilötietojen toimittamisesta, ja vaihdettavien tietojen luottamuksellisuudesta;

2) kolmannen valtion tai kolmannen tahon asiantuntijoiden osallistuminen on jäsenvaltioiden edun mukaista;

3) analyysi koskee suoraan kolmatta valtiota tai kolmatta tahoja; ja

4) kaikki 2 kohdassa tarkoitettujen osanottajat ovat yksimielisiä kolmannen valtion tai kolmannen tahon asiantuntijoiden osallistumisesta analyysiryhmän toimintaan.

Kolmannen valtion tai kolmannen tahon asiantuntijoiden osallistuminen analyysiryhmän toimintaan edellyttää Europolin ja kolmannen valtion tai kolmannen tahon välistä järjestelyä. Hallintoneuvosto päättää näitä järjestelyjä koskevista säännöistä jäsentensä kahden kolmasosan enemmistöllä. Europolin ja kolmansien maiden tai kolmansien tahojen järjestelyistä ilmoitetaan 24 artiklassa tarkoitettulle yhteiselle valvontaviranomaiselle, joka voi esittää tarpeelliseksi katsomansa huomautukset hallintoneuvostolle."

7) Muutetaan 12 artikla seuraavasti:

"12 artikla

Tietokannan perustamista koskevat määräykset

1. Jokaisen automatisoidun henkilötietokannan osalta, jota Europol pitää yllä 10 artiklan mukaisesti tehtäviensä hoitamiseksi, laaditaan tietokannan perustamista koskevat määräykset (rekisteriseloste), joissa ilmoitetaan

1) tietokannan nimi;

2) tietokannan tarkoitus;

3) henkilöryhmät, joita tietokannan sisältämät tiedot koskevat;

4) tallennettavien tietojen luonne ja kaikki ehdottoman tarpeelliset 28 päivänä tammikuuta 1981 tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen 6 artiklan ensimmäisessä virkkeessä luetellut tiedot;

5) erityyppiset henkilötiedot, jotka mahdollistavat tietokantaan pääsyn;

6) tallennettavien tietojen toimittaminen tai tallentaminen;

- 7) millä edellytyksin tietokantaan tallennetut henkilötiedot voidaan välittää, niiden vastaanottajat ja menettelytapa;
- 8) tietojen tarkastamista koskevat määräajat ja tietojen säilyttämissaika;
- 9) tarkastuskertomusten tekemistapa.

2. Europolin johtaja antaa Europolin hallintoneuvostolle ja 24 artiklassa tarkoitetulle yhteiselle valvontaviranomaiselle välittömästi tiedon tietokannan perustamista varten laaditusta rekisteriselosteesta ja antaa niille tiedoksi kaikki asiakirjat.

Yhteinen valvontaviranomainen voi esittää hallintoneuvostolle tarpeellisia pitämänsä huomautukset. Europolin johtaja voi pyytää yhteistä valvontaviranomaista esittämään huomautuksensa tietyn ajan kuluessa.

3. Hallintoneuvosto voi milloin tahansa antaa Europolin johtajalle tehtäväksi muuttaa rekisteriselostetta tai sulkea tietokanta. Hallintoneuvosto päättää, mitä tietoja muutos tai tietokannan sulkeminen koskee.

4. Tietokanta voidaan säilyttää vain kolme vuotta. Ennen kolmen vuoden säilytysajan päättymistä Europolin on kuitenkin tarkistettava, onko ajan jatkaminen aiheellista. Kun tietokannan käytön kannalta on ehdottoman tärkeää, Europolin johtaja voi määrätä uudesta kolmen vuoden säilytysajasta. Tällaisia tapauksia koskeva menettely määritellään 12 artiklan 1–3 kohdassa.”

- 8) Korvataan 16 artikla seuraavasti:

”16 artikla

Tietohakujen valvontaa koskevat määräykset

Europol laatii asianmukaiset valvontamenetelmät 6 ja 6 a artiklassa tarkoitettuun atk-tietojärjestelmään tehtyjen hakujen lainmukaisuuden varmistamiseksi.

Europol ja 23 ja 24 artiklassa tarkoitetut valvontaviranomaiset voivat käyttää näin kerättyjä tietoja ainoastaan tähän tarkoitukseen, ja tiedot on poistettava kuuden kuukauden kuluessa, paitsi jos ne ovat parhaillaan suoritettavan valvonnan kannalta tarpeen. Hallintoneuvosto päättää näitä valvontamenetelmiä koskevista yksityiskohdista yhteistä valvontaviranomaista kuultuaan.”

- 9) Muutetaan 18 artikla seuraavasti:

Korvataan 1 kohdan 3 alakohta seuraavasti:

”3) toimenpide on 2 kohdassa tarkoitettujen yleisten sääntöjen mukainen; säännöissä voidaan määrätä, että 2 alakohdasta voidaan poiketa poikkeuksellisissa tapauksissa, joissa Europolin johtaja pitää tietojen välittämistä ehdottoman välttämättömänä kyseisten jäsenvaltioiden olennaisten etujen suojelemiseksi Europolin tavoitteiden puitteissa tai rikokseen liittyvän välittömän vaaran torjumiseksi. Europolin johtaja harkitsee kaikissa tapauksissa kyseisen valtion tai elimen tietosuojatasoa suhteessa edellä mainittuihin etuihin.”

- 10) Korvataan 21 artiklan 3 kohta seuraavasti:

”3. Edellä 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen henkilötietojen säilyttämisen tarpeellisuus tarkistetaan joka vuosi ja tarkistuksesta tehdään merkintä. Edellä 12 artiklassa tarkoitettussa tietokannassa olevia tietoja ei saa säilyttää pitempään kuin tietokanta on olemassa.”

- 11) Lisätään 22 artiklaan kohta seuraavasti:

”4. Tässä osastossa määriteltyjä tietojen käsittelyä koskevia periaatteita sovelletaan asiakirjoissa oleviin tietoihin.”

- 12) Korvataan 24 artiklan 6 kohdassa ilmaisu ”Se toimitetaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastossa määrättyä menettelyä noudattaen neuvostolle;” seuraavasti:

”Kertomus toimitetaan Euroopan parlamentille ja neuvostolle;”

- 13) Poistetaan 26 artiklan 3 kohdasta ilmaisu ”ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osaston”.

- 14) Muutetaan 28 artikla seuraavasti:

- a) Korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1) osallistuu Europolin toimivaltaan kuuluvien törkeän kansainvälisen rikollisuuden muotojen torjumista ja ennaltaehkäisyä koskevien Europolin painopisteiden laadintaan (2 artiklan 2 kohta);”

- b) Lisätään kohdat seuraavasti:

”3 a) osallistuu niiden ehtojen määrittelyyn, joiden mukaisesti tietoja voidaan käsitellä sen selvittämiseksi, ovatko kyseiset tiedot oleellisia Europolin tehtävien kannalta ja voidaanko ne liittää atk-tietojärjestelmään (6 a artikla);”

"4 a) päättää jäsentensä kahden kolmasosan enemmistöllä järjestelyistä, jotka koskevat kolmannen valtion tai kolmannen tahon asiantuntijoiden osallistumista analyysiryhmän toimintaan (10 artiklan 9 kohta);"

c) Korvataan 7 kohta seuraavasti:

"7) voi antaa Europolin johtajalle tehtäväksi muuttaa tietokannan rekisteriselostetta tai sulkea tietokannan (12 artiklan 3 kohta);"

d) Lisätään kohta seuraavasti:

"14 a) hyväksyy jäsentensä kahden kolmasosan enemmistöllä Europolin asiakirjojen käyttöoikeuksia koskevat säännöt (32 a artikla);"

e) Korvataan 22 kohta seuraavasti:

"22) osallistuu tämän yleissopimuksen ja sen liitteen mahdolliseen muuttamiseen (43 artikla);"

f) Korvataan 10 kohta seuraavasti:

"10. Hallintoneuvosto, joka ottaa huomioon neuvoston 2 artiklan 2 kohdan mukaisesti vahvistamat painopisteet ja Europolin johtajan 29 artiklan 3 kohdan 6 alakohdan mukaisesti antaman katsauksen, hyväksyy yksimielisesti vuosittain

1) kulunutta vuotta koskevan yleiskertomuksen Europolin toiminnasta;

2) Europolin toimintasuunnitelman, jossa otetaan huomioon jäsenvaltioiden toimintatarpeet ja niiden vaikutus Europolin talousarvioon ja sen henkilöstöön.

Nämä kertomukset toimitetaan neuvostolle merkittäviksi ja hyväksyttäväksi. Neuvosto toimittaa ne tiedoksi myös Euroopan parlamentille."

15) 29 artiklan 3 kohdassa:

— korvataan 6 alakohhta seuraavasti:

"6) siitä, että hallintoneuvosto saa säännöllisesti ajan tasalla olevaa tietoa 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen painopisteiden täytäntöönpanosta;"

— lisätään kohta seuraavasti:

"7) kaikista muista hänelle tässä yleissopimuksessa määräytyistä tai hallintoneuvoston antamista tehtävistä."

16) Poistetaan 30 artiklan 1 kohdasta sanat "VI osaston".

17) Lisätään artikla seuraavasti:

"32 a artikla

Oikeus tutustua Europolin asiakirjoihin

Hallintoneuvosto hyväksyy Europolin johtajan ehdotuksen pohjalta jäsentensä kahden kolmasosan enemmistöllä säännöt, jotka koskevat unionin kansalaisten sekä luonnollisten henkilöiden, jotka asuvat jossain jäsenvaltiossa, ja oikeushenkilöiden, joilla on sääntömääräinen kotipaikka jossain jäsenvaltiossa, oikeutta saada tutustua Europolin asiakirjoihin, ottaen huomioon Euroopan yhteisön perustamisoppimuksen 255 artiklan nojalla Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa todetut periaatteet ja rajoitukset."

18) Korvataan 34 artikla seuraavasti:

"34 artikla

Tietojen antaminen Euroopan parlamentille

1. Neuvosto kuulee Euroopan parlamenttia Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa määrätyn kuulemismenettelyn mukaisesti jäsenvaltioiden aloitteista tai komission ehdotuksista, jotka koskevat minkä tahansa 10 artiklan 1 ja 4 kohdassa, 18 artiklan 2 kohdassa, 24 artiklan 7 kohdassa, 26 artiklan 3 kohdassa, 30 artiklan 3 kohdassa, 31 artiklan 1 kohdassa ja 42 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun toimenpiteen toteuttamista, tai siinä tapauksessa, että tätä yleissopimusta tai sen liitettä muutetaan.

2. Neuvoston puheenjohtajana toimiva valtio tai sen edustaja voi osallistua Euroopan parlamentin kokouksiin keskustellakseen Europoliin liittyvistä yleisistä kysymyksistä. Europolin johtaja voi avustaa neuvoston puheenjohtajana toimivaa valtiota tai sen edustajaa. Neuvoston puheenjohtajana toimiva valtio tai sen edustaja ottaa salassapitovelvollisuuden huomioon suhteessa Euroopan parlamenttiin.

3. Tässä artiklassa määräytyt velvoitteet eivät rajoita kansallisten parlamenttien oikeuksia eivätkä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen nojalla suhteessa Euroopan parlamenttiin noudatettavien yleisten periaatteiden soveltamista."

19) Lisätään 35 artiklan 4 kohtaan seuraava:

"Viisivuotinen taloussuunnitelma toimitetaan neuvostolle. Neuvosto toimittaa viisivuotisen taloussuunnitelman tiedoksi myös Euroopan parlamentille."

20) Korvataan 39 artiklan 4 kohdan ilmaisulla "Vuoden 1968 Brysselin yleissopimuksen" alkava virke seuraavasti:

"Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22 päivänä joulukuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001".

21) Lisätään 42 artiklan kohta seuraavasti:

"3. Europol luo tiiviit yhteistyösuhteet Eurojustiin ja ylläpitää niitä sen kanssa siltä osin kuin on tarpeellista Europolin tehtävien suorittamiseksi ja sen tavoitteiden toteuttamiseksi sekä päällekkäisten toimien välttämiseksi. Yhteistyön keskeiset kohdat määritetään sopimuksessa, joka tehdään tämän yleissopimuksen ja sen täytäntöönpanotoimenpiteiden mukaisesti."

22) Muutetaan 43 artikla seuraavasti:

a) Poistetaan 1 kohdasta sanat "K.1 artiklan 9 kohdan".

b) Korvataan 3 kohta seuraavasti:

"3. Neuvosto voi kuitenkin yksimielisesti ja saatuaan asiasta hallintoneuvoston lausunnon päättää muuttaa tämän yleissopimuksen liitettä lisäämällä siihen muita korkean kansainvälisen rikollisuuden muotoja tai muutamalla sen sisältämiä määritelmiä."

23) Muutetaan liite seuraavasti:

a) Korvataan liitteen nimi seuraavasti:

"2 artiklassa tarkoitettu

LIITE

Luettelo muista törkeistä kansainvälisen rikollisuuden muodoista, joita Europol voi käsitellä 2 artiklan 1 kohdassa määrittyjen lisäksi ja 2 artiklan 1 kohdassa ilmaistuja Europolin tavoitteita noudattaen:

„

b) Poistetaan sanoilla "Europolin toimivalta jonkin tässä luettellun rikollisuuden" alkava kohta.

c) Korvataan sanoilla "Yleissopimuksen 2 artiklan 2 kohdassa luettujen rikollisuuden muotojen osalta" alkavassa kohdassa ilmaisu "2 artiklan 2 kohdassa" ilmaisulla "2 artiklan 1 kohdassa".

d) Lisätään sanojen "yleissopimuksen 6 artiklan 1 ja 3 kohdassa luettuja rikkomuksia." jälkeen luettelukohta seuraavasti:

"— 'laittomalla huumausainekaupalla' tarkoitetaan huumausainesten ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan 20 päivänä joulukuuta 1988 teh-

dyn Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen 3 artiklan 1 kohdassa ja kyseistä yleissopimusta muuttavissa tai korvaavissa määräyksissä luettuja rikoksia."

24) Poistetaan ilmaisu "Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastossa määrättyä menettelyä noudattaen" 10 artiklan 1 ja 4 kohdasta, 18 artiklan 2 kohdasta, 29 artiklan 1 kohdasta, 29 artiklan 6 kohdasta, 30 artiklan 3 kohdasta, 31 artiklan 1 kohdasta, 35 artiklan 5 ja 9 kohdasta, 36 artiklan 3 kohdasta, 40 artiklan 1 kohdasta, 41 artiklan 3 kohdasta, 42 artiklan 2 kohdasta ja 43 artiklan 1 kohdasta.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä tämä pöytäkirja valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisten tämän pöytäkirjan hyväksymiseksi tarvittavien vaatimusten saattamisesta päätökseen.

3. Tämä pöytäkirja tulee voimaan yhdeksänkymmenen päivän kuluttua siitä, kun viimeisenä tämän muodollisuuden suorittanut valtio, joka oli Euroopan unionin jäsen neuvoston hyväksyessä tämän pöytäkirjan tekemistä koskevan säädöksen, on tehnyt 2 kohdassa tarkoitettun ilmoituksen.

3 artikla

Jos tämä pöytäkirja tulee voimaan 2 artiklan 3 kohdan mukaisesti ennen kuin Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen (Europol-yleissopimuksen) 43 artiklan 1 kohdan perusteella laadittu pöytäkirja kyseisen yleissopimuksen 2 artiklan ja liitteen muuttamisesta⁽¹⁾ on tullut voimaan kyseisen pöytäkirjan 2 artiklan 3 kohdan mukaisesti, on viimeksi mainittu pöytäkirja katsottava kumotuksi.

4 artikla

1. Tähän pöytäkirjaan voi Europol-yleissopimuksen 46 artiklan mukaisesti liittyä jokainen valtio, josta tulee Euroopan unionin jäsen, jos pöytäkirja ei ole tullut voimaan Europol-yleissopimuksen liittymistä koskevien asiakirjojen tallettamispäivänä.

2. Tähän pöytäkirjaan liittymistä koskevat asiakirjat on Europol-yleissopimuksen 46 artiklan mukaisesti talletettava samanaikaisesti kyseiseen yleissopimukseen liittymistä koskevien asiakirjojen kanssa.

3. Tämän pöytäkirjan siihen liittyvän valtion kielellä Euroopan unionin neuvostossa laadittu teksti on todistusvoimainen.

⁽¹⁾ EYVL C 358, 13.12.2000, s. 2.

4. Jos tämä pöytäkirja ei ole tullut voimaan Europol-yleissopimuksen 46 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun määräajan päättyessä, se tulee liittyvän jäsenvaltion osalta voimaan 2 artiklan 3 kohdan mukaisena tämän pöytäkirjan voimaantulopäivänä.

5. Jos tämä pöytäkirja tulee voimaan 2 artiklan 3 kohdan mukaisesti ennen kuin Europol-yleissopimuksen 46 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu määräaika on päättynyt mutta sen jälkeen kun 2 kohdassa tarkoitettu liittymisasiakirja on talletettu, liittyvä jäsenvaltio liittyy Europol-yleissopimuksen 46 artiklan

mukaisesti Europol-yleissopimukseen sellaisena kuin se on muutettuna tällä pöytäkirjalla.

5 artikla

1. Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri on tämän pöytäkirjan tallettaja.

2. Tallettaja julkaisee *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* tiedot tämän pöytäkirjan hyväksymisestä ja siihen liittymisestä samoin kuin kaikki muut sitä koskevat ilmoitukset.

Hecho en Bruselas, el veintisiete de noviembre de dos mil tres.

Udfærdiget i Bruxelles, den syvogtyvende november to tusind og tre.

Geschehen zu Brüssel am siebenundzwanzigsten November zweitausendunddrei.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις εικοσι επτά Νοεμβρίου δύο χιλιάδες τρία.

Done at Brussels on the twenty-seventh day of November in the year two thousand and three.

Fait à Bruxelles, le vingt-sept novembre deux mille trois.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an seachtú lá is fiche de Shamhain sa bhliain dhá mhíle is a trí.

Fatto a Bruxelles, addì ventisette novembre duemilatre.

Gedaan te Brussel, de zevenentwintigste november tweeduizenddrie.

Feito em Bruxelas, em vinte e sete de Novembro de dois mil e três.

Tehty Brysselissä kahdentenäkymmenentenäitsemäntenä päivänä marraskuuta vuonna kaksituhattakolme.

Som skedde i Bryssel den tjugosjunde november tjugohundratre.

Pour le gouvernement du Royaume de Belgique
Voor de Regering van het Koninkrijk België
Für die Regierung des Königreichs Belgien

For regeringen for Kongeriget Danmark

Für die Regierung der Bundesrepublik Deutschland

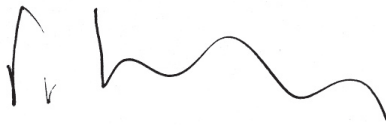
Για την κυβέρνηση της Ελληνικής Δημοκρατίας

Por el Gobierno del Reino de España

Pour le gouvernement de la République française

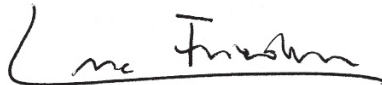
Thar ceann Rialtas na hÉireann
For the Government of Ireland

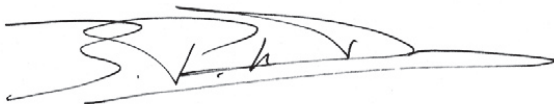
Per il governo della Repubblica italiana

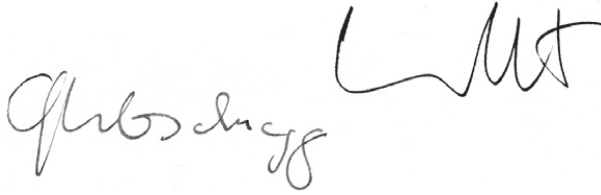
Pour le gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg

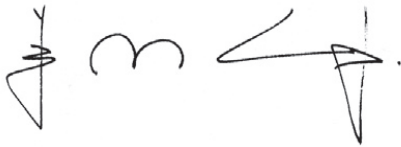
Voor de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden

Für die Regierung der Republik Österreich

Handwritten signature in cursive script, appearing to read "Jörg Haider".

Pelo Governo da República Portuguesa

Handwritten signature in cursive script, appearing to read "M. M. M.". The signature is stylized and somewhat abstract.

Suomen hallituksen puolesta
På finska regeringens vägnar

Handwritten signature in cursive script, appearing to read "K. R.". The signature is stylized and somewhat abstract.

På svenska regeringens vägnar

Handwritten signature in cursive script, appearing to read "M. M. M.". The signature is stylized and somewhat abstract.

For the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Handwritten signature in cursive script, appearing to read "Patricia Scotland".
